

[L. D. Rasmussen.]

som ikke kan klare sig selv, saaledes at de kunde faa lignende Kaar som Alderdomshjemmenes Beboere, ikke saadan at forstaa, at jeg kunde ønske eller mene, at der skulde være et Invalideasyl i hver eneste Kommune, dette var slet ikke paa-krævet, men man kunde slaa sig sammen — amtsvis maaske —, og de større Byer vilde selv kunne oprette dem og selv befolke dem. Og naar saa, foruden disse forskellige nye Opgaver, dertil kommer, at Udviklingen jo i ret udpræget Grad gaar i Retning af Proletarisering, maa saadanne Opgaver uvilkaarlig melde sig til Løsning, og Udgifterne vil blive stigende efter Indbyggertallets Stigning: og Proletariseringens Udvikling. Ved Industrietalingen i 1897 var der ca. 192 591 beskæftigede som Arbejdere og Funktionærer, i 1906 var Tallet vokset til 317 000, i 1914 til 350 194 og i 1925 til 392 475. Ved at undersøge, hvorledes Arbejderne fordeles paa de forskellige Virksomheder og disse Virksomheders Stigning i Antal, faar man et ret klart Billede af Proletariseringen. De Virksomheder, der ingen Arbejdere beskæftiger, udgjorde i 1897 42 559. Antallet steg til 1925, altsaa gennem 28 Aar, med kun 1 545. Indehaverne af disse Virksomheder er jo ikke bedre stillede økonomisk set end Arbejderne, maaske er mange af dem endog ringere stillet; men Trangen hos Mennesker til at blive selvstændige, til at ryste Lønarbejderens Kaar af sig og blive den selvstændige Mand, er jo betydelig. Alligevel er der gennem disse 28 Aar ikke kommet mere til end 1 545 af saadanne Virksomheder. De Virksomheder, der beskæftiger 1—5 Arbejdere, udgjorde 29 251 i 1897 og steg til ca. 38 000 i 1925, altsaa med ca. 9 000. Antallet af de i Virksomhederne beskæftigede Arbejdere steg med ca. 16 000. Antallet af Virksomheder med 6 til 20 Arbejdere er steget med 1 040 og Arbejdernes Antal med ca. 10 000. Virksomhederne med 21 til 100 Arbejdere er steget med 414 og Arbejdernes Antal med ca. 18 000. Endelig er Virksomhederne med over 100 Arbejdere 152 flere, medens Arbejdernes Antal er vokset med 48 458. Befolkningstilvæksten i de 28 Aar er ca. 1 Million.

Det er derfor ganske naturligt, at An-

tallet af dem, der benytter de sociale Love, er steget meget stærkt. Tallet paa Aldersrentenydere er siden 1900 steget med 46 000 til Trods for, at Aldersgrænsen er hævet med fem Aar. Sygekassernes Medlemsantal er vokset med 1 206 000. Arbejdsløshedskasserne er jo først senere kommet til, det var først i 1907, der blev vedtaget en Lov derom under Venstres Styre. Man kunde fra Samfundets Side se, at det var uundgaaelig nødvendigt at skabe en Forsikring paa dette Omraade. Arbejderne havde selv gennem en Snes Aar beskæftiget sig med dette Spørgsmaal, havde selv skabt en Række Organisationer, som de helt og fuldt ud alene betalte til, selv ledede, selv lovgav om og kontrollerede. Og der var gennem denne Periode skabt praktiske Erfaringer for, at Arbejderne alene ikke magtede Opgaven, hvis den skulde løses blot nogenlunde rationelt. Det var derfor den daværende Indenrigsminister meget magtpaaliggende at faa Loven ført ud i Livet paa en Maade, der kunde samle den størst mulige Tilslutning. Det var et stort Spørgsmaal, der da blev løst, og det var paa høje Tid baade for at skabe Erfaringer og økonomisk Konsolidering overfor de Storme, der senere kom. Allerede Aaret efter, at Loven blev givet, blev der etableret 44 Kasser med ca. 84 000 Medlemmer. I 1927—28 var der 69 Kasser med 271 695 Medlemmer. I Normalperioden 1903—14 havde vi allerede en Arbejdsløshed med i alt ca. 32 Millioner tabte Dage. Det maatte derfor i høj Grad forundre at høre, at enkelte Medlemmer under Krigsperioden stod overfor Arbejdsløshedsspørgsmaalet som noget, de slet ikke kendte til, som noget, der pludselig var dukket op. Man havde dog den praktiske Erfaring for, at der allerede i Normalperioden, i de 12 Aar, havde været en mægtig Arbejdsløshed. I Krigsaarene, de 6 Aar fra 1915 til 1920, havde vi 34½ Million tabte Dage; men det var dog intet imod, hvad de næste 8 Aar, 1921 til 1928, bragte, nemlig ca. 112 Millioner, tabte Dage. I hele den 26-aarige Periode, fra 1903 til 1928, er der i alt 178 Millioner tabte Dage.

Det hænder, at man taler om de store Tab ved Strejker og Lockouter. Men i den første Periode blev der derved kun tabt 2¼ Mill. Dage, i den næste, ligeledes 2¼ Mill., og fra 1921 til 1928 var Tallet ca. 8